

Pārtikas un veterinārais
dienests

Pārtikas un veterinārā dienesta
PUBLISKAIS PĀRSKATS

2024

3. Par dienestu.
4. Struktūra.
5. Finances.
7. Pārtikas aprites valsts uzraudzība.
13. Dzīvnieku un dzīvnieku izcelsmes produktu eksporta uzraudzība.
13. Pārtikas krāpniecības un ēnu ekonomikas atklāšana PVD uzraudzības jomās.
14. Veterinārā valsts uzraudzība.
18. Veterinārā, fitosanitārā, pārtikas nekaitīguma un nepārtikas preču drošuma uzraudzība valsts robežas kontroles punktos.
20. Institucionālās prioritātes, to mērķi un rezultāti.
 20. Nodarbināto kapacitāte un kvalifikācija.
 20. Racionāla resursu izmantošana un pilnveidošana.
 21. Lietpratīga PVD iekšējo un ārējo procesu pilnveidošana.
 23. Iestādes komunikācija ar sabiedrību.
 26. PVD interešu pārstāvniecība ES un ārvalstu institūcijās.
30. 2025. gadā plānotie pasākumi.

Pārtikas un veterinārais dienests (PVD) ir zemkopības ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kuru vada ģenerāldirektors, kas vienlaikus ir arī valsts galvenais pārtikas un veterinārais inspektors.

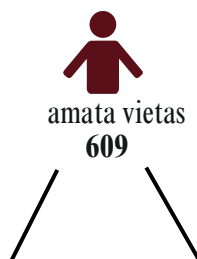
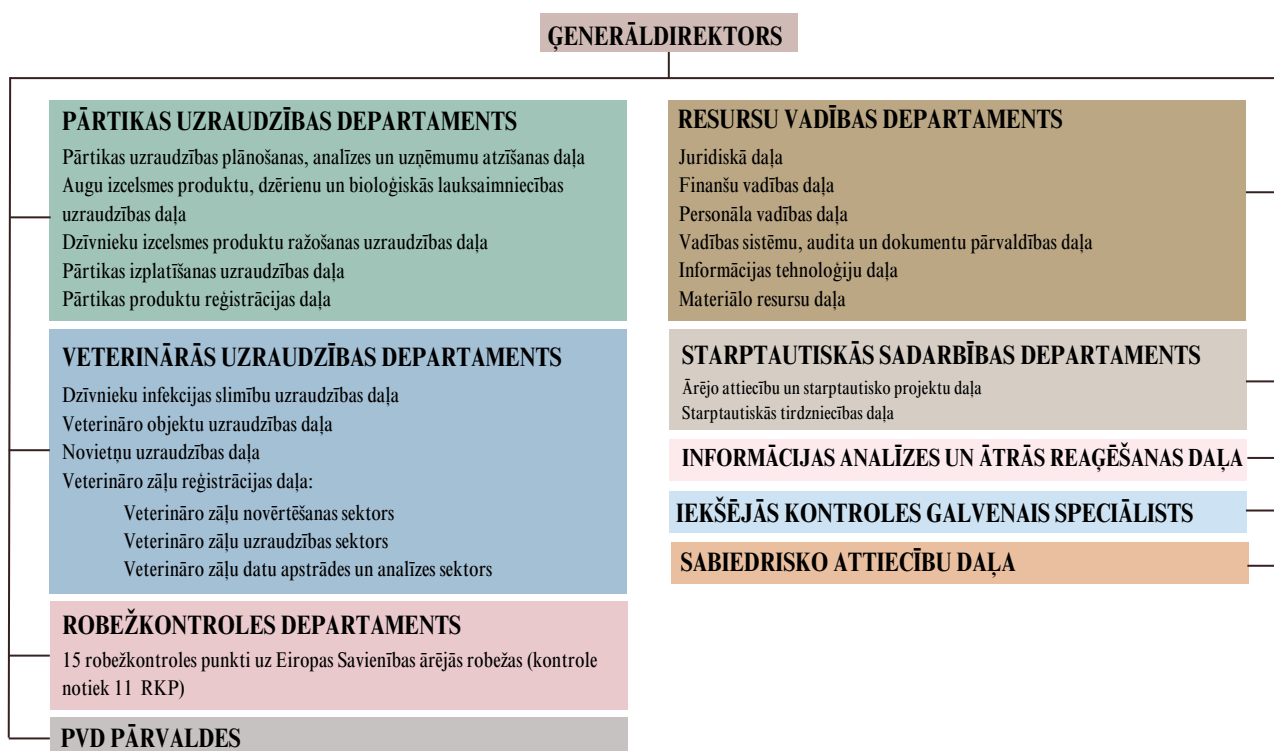
Saskaņā ar Ministru kabineta 2005. gada 22. februāra noteikumiem Nr. 142 „Pārtikas un veterinārā dienesta nolikums”, iestādes funkcijas atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kompetencei ir īstenot valsts uzraudzību un kontroli pārtikas (tai skaitā materiālu un izstrādājumu, kas paredzēti saskarei ar pārtiku), dzīvnieku barības, dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu (kas nav derīgi cilvēku patēriņam), veterināro zāļu aprites, dzīvnieku veselības, labturības un ciltsdarba jomā, kā arī nodrošināt nepārtikas preču drošuma un fitosanitāro robežkontroli.

PVD darbība notiek saskaņā ar iestādes darbības stratēģiju 2021. - 2027. gadam. Tajā ir noteikti sekojoši iestādes darbības virzieni - pārtikas aprites valsts uzraudzība, veterinārā valsts uzraudzība, veterinārā, fitosanitārā, pārtikas nekaitīguma un nepārtikas preču drošuma uzraudzība valsts robežas kontroles punktos, pārtikas krāpniecības un ēnu ekonomikas atklāšana, dzīvnieku un dzīvnieku izcelsmes produktu eksporta uzraudzība.

Tāpat PVD ir noteicis sekojošas institucionālās prioritātes - nodarbināto kapacitāte un kvalifikācija, lietpratīga PVD iekšējo un ārējo procesu pilnveidošana, racionāla resursu izmantošana un pilnveidošana, iestādes komunikācija ar sabiedrību, kā arī PVD interešu pārstāvniecība ES un ārvalstu institūcijās.

Iestādes publiskajā pārskatā PVD informē par darba rezultātiem pārskata gadā.

Pārtikas un veterinārā dienesta struktūru veido centrālais birojs, 11 teritoriālās struktūrvienības jeb pārvaldes, kā arī kontroles punkti uz Eiropas Savienības ārējās robežas. Uzraudzības jomu departamenti, kas veido dienesta centrālā biroja kodolu, ģenerāldirektora vadībā stratēģiski plāno un vada pārtikas un veterināro uzraudzību valstī, kā arī kontroles uz valsts ārējās robežas, tomēr lielākais un nozīmīgākais dienesta darbspēks, kas realizē uzraudzības un kontroles funkcijas, strādā dienesta pārvaldēs visā Latvijā, kā arī robežkontroles punktos.

✓ 299

inspektori, tsk.
robežinspektori

✓ 39

reģionālo pārvalžu
un robežkontroles
punktu
profesionālo jomu
vadītāji, vietnieki
un atbalsta
speciālisti

✓ 66

kautuvju
veterinārārsti

✓ 55

atbalsta
personāls
pārvaldēs

✓ 150

personāls centrālajā
birojā

✓ 61

atbalsta
funkcija

✓ 89

profesionālā
funkcija

Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums (euro)

N.r.p.k.	Finansiālie rādītāji	2023. gadā (faktiskā izpilde)	2024. gadā	
			Apstiprināts	Faktiskā izpilde*
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	19 256 444	21 354 677	20 584 593
1.1.	dotācijas	13 756 752	14 576 436	13 819 238
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	5 354 995	6 460 167	6 447 283
1.3.	iestādes ieņēmumi no ārvalstu finanšu palīdzības	82 891	271 886	271 886
1.4.	valsts budžeta transferti	61 807	46 188	46 186
2.	Izdevumi (kopā)	19 576 447	22 019 200	20 378 665
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	18 927 305	21 659 407	20 025 653
2.1.1.	kārtējie izdevumi	18 209 962	20 714 706	19 097 950
2.1.2.	procentu izdevumi	0	0	0
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	672 830	589 340	578 590
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība	44 513	16 834	16 833
2.1.5.	uzturēšanas izdevumi kapitālieguldījumiem	0	0	0
2.1.6.	valsts budžeta uzturēšanas izdevumu transferti no valsts pamatbudžeta uz valsts pamatbudžetu	0	0	0
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	649 142	359 793	353 012

* 2024. gadā īstenotas sekojošas budžeta apakšprogrammas:

- 20.01.00 "Pārtikas nekaitīguma un dzīvnieku veselības valsts uzraudzība un kontrole" deleģēto funkciju izpildei;
- 21.01.00 "Valsts atbalsts lauksaimniecības un lauku attīstībai (subsīdijas)" pasākuma "Atbalsts veterinārās ekspertīzes izmaksu daļējai segšanai" nodrošināšanai;
- 65.20.00 "Tehniskā palīdzība Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) apgūšanai (2014-2020)" ietvaros nodrošināta novietņu kontrole Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plāna 2023.-2027.gadam intervencei LA10.3. "Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazināšanai lopkopībā" pasākuma ietvaros;
- 67.06.00 "Eiropas Kopienas iniciatīvas projekti" projekta "Eiropas Savienības Robežu pārvaldības programmas Centrālāzijā un Afganistānā 10.posms (BOMCA 10)" īstenošanai;
- 70.06.00 "Izdevumi citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošanai" (finansējums dzīvnieku infekcijas slimību uzraudzības programmām, kuras Eiropas Komisija daļēji līdzfinansē);
- 74.06.00 "Atveseļošanās un noturības mehānisma (ANM) projekti un pasākumi" ietvaros veikta investīcijas projekta "Veterināro zāļu reģistrācijas digitalizācija" īstenošana.

Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi (euro)

Nr. p.k.	Maksas pakalpojuma un citu pašu ieņēmumu nosaukums	2023. gads (faktiskā izpilde)	2024. gads (faktiskā izpilde)
1.	Samaksa par normatīvajos aktos noteiktajām PVD valsts uzraudzības un kontroles darbībām (bez robežkontroles)	1 740 643	1 774 327
2.	Pārējie PVD sniegtie maksas pakalpojumi	75 551	80 035
3.	Samaksa par valsts uzraudzības un kontroles darbībām preču un produktu robežkontrolē	3 352 477	4 592 921
4.	Tālākas SPS un pārtikas drošības sistēmas attīstības nodrošināšana Gruzijā (Twinning projekts)	185 599	0
5.	Sanitāro un fitosanitāro pasākumu stiprināšana Azerbaidžānā (Twinning projekts)	725	0
	Kopā:	5 354 995	6 447 283

Mērķis - patērētāju veselībai nekaitīga un kvalitatīva pārtika.

Darbības virziens tiek finansēts šādu budžeta apakšprogrammu ietvaros: 20.01.00 "Pārtikas nekaitīguma un dzīvnieku veselības valsts uzraudzība un kontrole"; 70.06.00 "Izdevumi citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošanai".

Pārtikas aprites valsts uzraudzība ir Latvijas apstākļiem un ES prasībām atbilstoša saskaņotu un konsekventu darbību sistēma, lai visos pārtikas aprites posmos veicot pārtikas aprītē noteikto prasību izpildes uzraudzību un kontroli, aprītē nonāktu patērētāju veselībai un dzīvībai nekaitīga un kvalitatīva pārtika.

Reģistrētie pārtikas aprītē iesaistītie uzņēmumi un to novērtējums

2024. gadā PVD reģistrēti 37 771 uzņēmumi, kas nodarbojas ar pārtikas ražošanu, izplatīšanu, sabiedrisko ēdināšanu, materiālu, kas nonāk saskarē ar pārtiku, ražošanu un izplatīšanu, blakusproduktu pārstrādi, kā arī bioloģisko lauksaimniecību. Tas ir par 1193 uzņēmumiem vairāk nekā 2023. gadā. 2024. gada beigās uzsākta tiešsaistes pārtikas piegādes kurjeru reģistrācija.

Uzņēmumos veiktas 45 274 pārbaudes, kas ir par 0,5 % mazāk nekā 2023. gadā.

Higiēnas stāvoklis pārtikas aprītē iesaistītajos uzņēmumos palicis nemainīgs – 23,9 % jeb katrs ceturtais no pārbaudītajiem uzņēmumiem pilnībā atbilst prasībām, 76 % prasībām atbilst, taču tajos konstatētas neatbilstības, kas neietekmē pārtikas drošumu, tikai 0,2 % uzņēmumu atzīti par prasībām neatbilstošiem.

Laboratoriskā kontrole

Programma	Paraugu skaits	Izmeklējumu skaits	Neatbilstošo paraugu skaits
ES dalībvalstīm obligātās programmas			
Atliekvielu kontroles programma dzīvniekiem un dzīvnieku izcelsmes produktiem	759	1 962	3
Pesticīdu atlieku kontroles programma produktiem	333	1 346	3

Akrilamīda uzraudzības programma pārtikas produktos	40	40	1
Zoonožu izraisītāju kontroles programmas			
Salmonellozes ierosinātāju kontrole mājputniem, pārtikai un barībai	553	4 596	109
Listeria monocytogenes kontroles programma	111	555	3
Verotoksigēno E.coli kontroles programma	49	245	2
Mikrobiālās (E.coli) rezistences uzraudzības programma	300	300	0
Pārtikas aprītē iesaistīto uzņēmumu darbības kontroles programmas			
Pārtikas aprītē iesaistīto uzņēmumu laboratoriskās kontroles programma	614	2 486	31
Radiācijas drošības programma	40	42	0
Materiālu un izstrādājumu, kas paredzēti saskarei ar pārtiku, sastāvdaļu migrācijas kontroles programma	53	91	1
ĢMO uzraudzības un kontroles programma	41	41	0
Pārtikas piesārņotāju kontroles programma	557	774	20

Pārtikas kvalitātes un marķējuma kontroles programma	754	1 678	39
Uztura bagātinātāju kontroles programma	270	460	15
Eksportējamo pārtikas produktu kontroles programma	350	1 021	3
Ārpuskārtas izmeklējumi	144	802	11
Kopā	4 968	16 439	241

Ziņojumi Eiropas Savienības Ātrās brīdināšanas sistēmā

Par neatbilstošiem trešo valstu un citu ES dalībvalstu pārtikas produktiem PVD ziņo ES Ātrās brīdināšanas sistēmā pārtikai un barībai (RASFF) un Administratīvās palīdzības sistēmā (AAC). 2024. gadā nosūtīti 166 ziņojumi (2023. gadā – 74).

Tematiskās pārbaudes pārtikas izplatīšanas uzņēmumos

Pirmssvētku un svētku laikā pārbaudīti 500 pārtikas izplatīšanas uzņēmumi, tostarp 267 tirdzniecības uzņēmumi, 122 tirdzniecības vietas tirgos un 111 ielu tirdzniecības vietas.

Sezonas laikā veiktas 1 973 pastiprinātas augļu un dārzeņu pārbaudes pārtikas izplatīšanas uzņēmumos, tostarp 1 365 tirdzniecības uzņēmumos (veikalos), 292 tirdzniecības vietās tirgos, 236 ielu tirdzniecības vietās un 80 vairumtirdzniecības uzņēmumos.

No septembra līdz janvārim PVD veica 2 025 plānveida pārbaudes, lai pārlicinātos, vai un kā tirgotāji ievēro jauno prasību cenu zīmē norādīt informāciju par produkta ražotājvalsti.

Svaigu augļu un dārzeņu tirdzniecības standartos noteiktās kvalitātes kontrole

Balstoties uz riska novērtējumu, veiktas 1 067 svaigu augļu un dārzeņu kvalitātes atbilstības novērtēšanas pārbaudes.

Uztura normu kontrole izglītības, sociālās aprūpes un medicīnas iestādēs

Uztura normu kontrolei izglītības, sociālās aprūpes un ārstniecības iestāžu ēdināšanas uzņēmumos plānoto 5 070 pārbauzu vietā veiktas 5 930 pārbaudes.

Pārbaudes prioritāro pasākumu ietvaros tika plānotas atbilstoši PVD inspekciju plānam, ņemot vērā to, ka uzņēmumiem, kas iepriekšējā pārbaudē novērtēti ar A vai B+ vērtējumu pārbauzu biežums samazinās.

Prioritāro pasākumu ietvaros tika noteikts minimālais pārbauzu skaits gadā, kas neizslēdz iespēju veikt vairāk pārbaudes, ja tas nepieciešams atbilstoši konstatētajām neatbilstībām.

Zaļā publiskā iepirkuma (ZPI) produktu atbilstība līguma nosacījumiem pārtikas produktu un ēdināšanas pakalpojumu publiskajos iepirkumos

Gada laikā plānoto 2 590 pārbauzu vietā veiktas 2 934 pārbaudes, kuru laikā pārbaudīta 64 157 ZPI ietvaros piegādāto produktu atbilstība nacionālās pārtikas kvalitātes shēmu, bioloģiskās lauksaimniecības vai lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas.

Pārbaudes prioritāro pasākumu ietvaros, tostarp ZPI, tika plānotas un veiktas visos uzņēmumos, kuros atbilstoši līguma nosacījumiem pārtikas produktu iegādei vai ēdināšanas pakalpojuma sniegšanai tiek piemērotas ZPI prasības, tostarp arī pēc saņemtajām sūdzībām, pasūtītāju vai pakalpojumu sniedzēju pieprasījuma, kā arī uzņēmumos, kas piegādā pārtikas kvalitātes shēmu prasībām neatbilstošus produktus, īpaši gadījumos, ja tiek konstatēta maldināšana par produkta izcelsmi vai netiek sniegta informācija par produktu. Prioritāro pasākumu ietvaros tika noteikt minimālais pārbauzu skaits gadā, kas neizslēdz iespēju veikt vairāk pārbaudes, ja tas nepieciešams atbilstoši konstatētajām neatbilstībām.

PVD funkciju realizēšanas uzraudzība “Eiropas sociālā fonda Plus programmas materiālās nenodrošinātības mazināšanai 2021.–2027. gadam”

Plānveida pārbauzu ietvaros pārbaudīti programmas ietvaros izdalāmo pārtikas produktu ražošanas, iepakojšanas un paku komplektēšanas un izplatīšanas uzņēmumi. Ārpuskārtas pārbaudēs pārbaudītas 52 partnerorganizāciju atbalsta komplektu izdales vietas. Noņemti 52 produktu paraugi laboratoriskai pārbaudei un kvalitātes un nekaitīguma rādītājiem. Neatbilstības nav konstatētas.

Bioloģiskās lauksaimniecības kontroles institūciju uzraudzība

Atzīta trešās kontroles institūcijas SIA “Sertifikācijas centrs” darbība bioloģiskās augkopības un lopkopības jomā. Veiktas piecas pārbaudes kontroles institūcijās, lai izvērtētu kontroles institūciju pieņemtos lēmumus un pielietotās sankcijas neatbilstību gadījumos, pārbaudītu inspektoru sagatavotos pārbaudes dokumentus, t.sk. operatoru lietas.

Kvalitātes shēmās iesaistīto uzņēmumu uzraudzība un produktu sertifikācija

Veiktas 114 Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmā iesaistīto uzņēmumu pārbaudes.

Pastiprināta valsts uzraudzība saskarei ar pārtikai paredzēto materiālu un izstrādājumu (MSP) ražošanas, pārstrādes un izplatīšanas uzņēmumos

Plānoto 444 pārbaūžu vietā veiktas 473 pārbaudes (neieskaitot MSP mazumtirdzniecības uzņēmumus).

HACCP sistēmu auditi

Efektīvām pārtikas aprītē iesaistīto uzņēmumu paškontroles sistēmām ir būtiska loma pārtikas nekaitīguma nodrošināšanā. Katru gadu PVD ieplāno un veic dzīvnieku izcelsmes pārtikas ražošanas uzņēmumu paškontroles sistēmu auditus. 2024. gadā veikti 14 HACCP sistēmas auditi.

Dzīvnieku liemeņu klasifikācijas uzraudzība

Nodrošināta normatīvajos aktos noteikto prasību izpildes kontrole astoņās liellopu un septiņās cūku kautuvēs, kas veic liemeņu klasifikāciju. Plānveida pārbaūžu laikā veikta liemeņu klasifikācijas rezultātu un liemeņu apstrādes izvērtēšana 2 270 cūku un 1 793 liellopu liemeņiem.

Sadarbība ar Lauku atbalsta dienestu

Veiktas programmā iesaistīto pārtikas uzņēmumu pārbaudes un izsniegtas izziņas par projektu ietvaros veikto investīciju atbilstību pārtikas aprītē noteiktajām higiēnas prasībām -14 izziņas pārtikas izplatīšanas uzņēmumiem, 44 izziņas dzīvnieku izcelsmes produktu ražošanas uzņēmumiem; 60 izziņas augu izcelsmes produktu ražošanas uzņēmumiem.

Aizsargātu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu (AĢIN) shēmas, aizsargātu cilmes vietas nosaukumu shēmas un garantētu tradicionālo īpatnību (GTĪ)shēmas darbības uzraudzība

Nodrošināta pārtikas valsts uzraudzība Sklandu rausis sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumā. Veiktas pirmsreģistrācijas pārbaudes - AĢIN "Rīgas līča lucītis" sešos zvejas produktu apstrādes uzņēmumos; GTĪ "Jāņu siers" trijos piena pārstrādes uzņēmumos. Veiktas 17 shēmās iesaistīto uzņēmumu pārbaudes, divas aizsargātās cilmes vietas nosaukuma shēmā iesaistīto uzņēmumu pārbaudes (Latvijas lielie pelēkie zirņi) un viena GTĪ shēmā iesaistīta uzņēmuma pārbaude (Sklandu rausis). Veikta pieteikumu izvērtēšana AĢIN "Rīgas līča lucīši" un "Latvijas siers".

Produktu reģistrācija

Reģistrēti 1 317 uztura bagātinātāji. Līdz ar to uztura bagātinātāju reģistrā šobrīd iekļauti 11 316 produkti. Reģistrēti arī 55 noteiktās grupās ietilpstoši pārtikas produkti un četri dabīgie minerālūdeņi. Veiktas izmaiņas reģistrā 454 uztura bagātinātājiem un 26 noteiktās grupās ietilpstošiem pārtikas produktiem.

Eksporta veicināšanas pasākumi

Pēc Azerbaidžānas kompetentās iestādes pieprasījuma, apkopotas uzņēmumu aizpildītās anketas, līgumi un sastādīti eksportēt tiesīgo uzņēmumu saraksti.

Izvērtēta uzņēmumu atbilstība produktu eksportam uz Saūda Arābiju, Uzbekistānu, Ķīnu, Austrāliju, kā arī viena zvejas produktu apstrādes kuģa atbilstība Ķīnas normatīvo aktu prasībām.

Izvērtēti un sagatavoti veterinārie sertifikāti produktu eksportam uz Albāniju, Ziemeļmaķedoniju, Serbiju, sagatavotas aptaujas anketas produktu eksportam uz Japānu un Kazahstānu.

Blakusproduktu uzraudzības jomā nodrošināta saskaņojumu iegūšana septiņiem uzņēmumiem par sūtījumu nosūtīšanu uz citu dalībvalsti atbilstoši Regulas 1069/2009 48. pantam.

Organizēts un nodrošināts Korejas KI audits divos Latvijas putnu gaļas aprites un divos olu produktu aprites uzņēmumos.

Pēc uzņēmumu pieprasījuma sagatavoti 44 eksportam nepieciešamie dokumenti (apliecinājumi, Brīvās tirdzniecības sertifikāti).

Veiktas 74 pārbaudes produkcijas eksporta gadījumos.

DZĪVNIEKU UN DZĪVNIEKU IZCELSMES PRODUKTU EKSPORTA UZRAUDZĪBA

Mērķis - nodrošināt ES, importētājvalstu prasībām un starptautiskajiem standartiem atbilstošu eksportam paredzētu dzīvu dzīvnieku un dzīvnieku izcelsmes produktu eksporta kravu kontroli un sertifikāciju, tādējādi atbalsot eksportu un veicinot ilglaicīgas tirdzniecības attiecības.

Darbības virziens tiek finansēts šādu budžeta apakšprogrammu ietvaros: 20.01.00 "Pārtikas nekaitīguma un dzīvnieku veselības valsts uzraudzība un kontrole".

Veicinātas un uzturētas Latvijas uzņēmumu eksporta iespējas un nodrošināta jaunu eksporta tirgu apgūšana. Saskaņoti /aktualizēti seši jauni veterinārie (veselības) sertifikāti eksportam. Izskatīti vairāk kā 100 iesniegumi un sniegts atbalsts uzņēmējiem eksporta jautājumu risināšanā un jaunu eksporta tirgu atvēršanā.

Mērķis - samazināt ēnu ekonomikas īpatsvaru pārtikas un dzīvnieku barības apritē, kā arī importā un eksportā.

Darbības virziens tiek finansēts šādu budžeta apakšprogrammu ietvaros: 20.01.00 "Pārtikas nekaitīguma un dzīvnieku veselības valsts uzraudzība un kontrole".

Lai identificētu uzņēmumus un personas, kas iesaistījušies produktu (pārtikas, veterināro zāļu, dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti, barība) apritē bez normatīvajos aktos noteiktās reģistrācijas vai atzīšanas, kā arī, lai pārbaudītu citas ar iespējamu krāpšanos saistītas darbības (marķējums, sastāvs, izsekojamība, nelikumīga aprīte), PVD veicis 24 pārbaudes.

Lai atklātu krāpšanas saistībā ar maldinošas informācijas (t.sk izcelsmes) norādēm produktu (pārtika, barība) marķējumā, pavaddokumentos, t.sk. saistībā ar zemākas kvalitātes sastāvdaļu tīšu pievienošanu, vērtīgu sastāvdaļu aizvietošanu ar mazāk vērtīgām, t.sk zaļā publiskā iepirkuma jomā, veiktas 36 pārbaudes.

Ierobežojot un apkarojot dzīvnieku, t.sk mīļdzīvnieku nelikumīgu aprīti, cietsirdīgu izturēšanos pret dzīvniekiem, atklātu labturības prasību pārkāpumus, veiktas 70 pārbaudes PVD uzraudzības, kā arī neregistrētos objektos. 18 gadījumos uzsākti administratīvie procesi, atsevišķos gadījumos, lai pasargātu dzīvniekus no cietsirdīgas izturēšanās, organizēti un veikti dzīvnieku izņemšanas pasākumi.

Veikts interneta vides (sludinājumu portāli, sociālie tīkli) monitorings, konstatētas un novērstas iespējamās krāpnieciskas darbības, kā arī izvērtēts, vidēji mēnesī 2000 publicēto sludinājumu, kuros piedāvā atsavināšanai suņus, kaķus un mājas sēskus, satura atbilstība normatīvo aktu prasībām, veikti pasākumi neatbilstošo sludinājumu dzēšanai no attiecīgās vietnes.

Mērķis - visaptveroša uzraudzība un kontrole dzīvnieku veselības, labturības, dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktu primārās ražošanas, dzīvnieku barības aprites, blakusproduktu un veterināro zāļu aprites uzraudzības jomās, lai nodrošinātu patērētājiem nekaitīgu pārtikas produktu un to izejvielu primāro ražošanu, ganāmpulku labturību, kā arī tirdzniecības, t.sk. eksporta aktivitātēm labvēlīgu dzīvnieku veselības statusu.

Darbības virziens tiek finansēts šādu budžeta apakšprogrammu ietvaros: 20.01.00 "Pārtikas nekaitīguma un dzīvnieku veselības valsts uzraudzība un kontrole"; 70.06.00 "Izdevumi citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošanai".

Darbības virziens ietver arī veterināro zāļu novērtēšanas un reģistrācijas, un veterinārfarmaceutiskās darbības uzraudzību, kuras mērķis ir veicināt kvalitatīvu, dzīvnieku sugai un slimībai atbilstošu, farmakoloģiskās iedarbības ziņā efektīvu, cilvēku un dzīvnieku veselībai nekaitīgu veterināro zāļu pieejamību un apriti, kā arī veicinātu antimikrobiālo līdzekļu atbildīgu un piesardzīgu lietošanu.

Dzīvnieku infekcijas slimības

Lai Latvija saglabātu oficiāli brīvas valsts statusu no valsts uzraudzībai pakļautām slimībām, kas ir būtisks priekšnosacījums starptautiskajai tirdzniecībai ar dzīvniekiem un to produktiem, veikti dzīvnieku veselības uzraudzības pasākumi, tostarp laboratoriskā izmeklēšana. 2024. gadā saglabāts oficiāli brīvas valsts statuss no trakumsērgas, infekciozā katarālā drudža, govju tuberkulozes, govju, aitu un kazu brucelozes un govju enzootiskās leikozes, Āfrikas zirgu mēra, klasiskā cūku mēra, mutes un nagu sērgas, mazo atgremotāju mēra, kā arī saglabāts govju sūkļveida encefalopātijas nenozīmīga riska statuss.

Āfrikas cūku mēris

Kopš 2014. gada Āfrikas cūku mēris (ĀCM) ir skāris mežacūkas aptuveni 98 % valsts teritorijas. 2024. gadā laboratoriski izmeklētas 18 414 meža cūkas, no kurām 1 408 bija inficētas.

Meža cūku populācijas atjaunošanās rada pastāvīgus ĀCM izplatīšanās draudus mājas cūkām. 2024. gadā ĀCM uzliesmojumi konstatēti septiņās nelielās mājas cūku novietnēs, kurās slimības dēļ likvidētas 595 cūkas.

Slimības uzliesmojumi pilnībā apkaroti un tālāka infekcijas izplatība no skartajām saimniecībām novērsta. Veiktas 1 127 mājas cūku novietņu biodrošības pārbaudes.

Augsti patogēnā putnu gripa

2024. gadā Latvijā laboratoriski izmeklēti 72 miruši savvaļas putni. Vienam savvaļas putnam konstatēta augsti patogēnā putnu gripa (APPG). Mājputnu populācijā APPG Latvijā līdz šim nav konstatēta.

Rietumnīlas drudzis

Rietumnīlas drudzis, kas līdz šim konstatēts savvaļas putniem, zirgiem un arī cilvēkiem Rietumeiropas valstīs, 2024. gadā pirmo reizi konstatēts atrastam mirušam savvaļas putnam arī Latvijā.

Lauksaimniecības dzīvnieku novietnes

Lauksaimniecības dzīvnieku novietņu uzraudzība nodrošināta, pamatojoties uz riska analīzi. Klātienēs pārbaudes veiktas novietnēs, kurās bijušas aizdomas par iespējamām neatbilstībām, kas var ietekmēt dzīvnieku labturību un/vai primāro pārtikas produktu nekaitīgumu.

2024. gadā veiktas 6 520 novietņu inspekcijas (kopumā 25 458 pārbaudes), izvērtējot vairākas uzraudzības jomas, atkarībā no dzīvnieku sugas un produkcijas ražošanas veida. Lielākais pārbaudīto apjoms ir dzīvnieku identifikācijas un reģistrācijas jomā (8 679 pārbaudes), pārbaudes dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktu primārās ražošanas jomā (6 878), dzīvnieku infekcijas slimību uzraudzības jomā (5 238) un labturības jomā (1 871). Veiktas arī 129 nosacījumu sistēmas pārvaldības prasību pārbaudes. 87,5% pārbaudīto novietņu atbilst nosacījumu sistēmas pārvaldības noteiktajām prasībām.

Pamatojoties uz 2023. gada 18. aprīļa Ministru kabineta noteikumu Nr. 197 "Atbalsta piešķiršanas kārtība Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai platībatkarīgo un dzīvniekatkarīgo saistību īstenošanai", par kontroles nodrošināšanu Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plāna 2023. - 2027. gadam intervencei LA10.3. "Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazināšanā lopkopībā", 2024. gadā no 1. jūlija līdz 31. decembrim veiktas pārbaudes 154 novietnēs 136 klientiem, kas ir 20,21% no kopējā atbalsta pretendentu skaita 2024. gadā.

Ciltsdarba uzraudzība

2024. gadā veiktas pārbaudes 77 ciltsdarba jomā sertificētām un fiziskām personām, kurām iegūta apliecība lauksaimniecības dzīvnieku pārraudzības darba veikšanai vienā ganāmpulkā.

Izskatīti visi saņemtie iesniegumi par iespējamiem pārkāpumiem mājas (istabas) dzīvnieku ciltsrakstu izsniegšanā un ciltsdarba organizāciju darbības atbilstībai izstrādātajam nolikumam.

Dzīvnieku barības uzraudzība

Veiktas 829 barības aprītē iesaistīto uzņēmumu pārbaudes. 77 % pārbaudīto uzņēmumu darbība atbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.

Pārbaudēs īpaša uzmanība vērsta uz paškontroles sistēmas procedūru ieviešanu, uzturēšanu un kvalitātes kontroli, lai novērstu barības piesārņošanas draudus. Novērtējot dzīvnieku barības kvalitātes un nekaitīguma prasības, noņemti 342 barības paraugi, veikti 840 izmeklējumi.

Lai nodrošinātu, ka patērētāji saņem nepieciešamo informāciju un sekmētu godīgu, konkurētspējīgu tirgu, pārbaudīti 174 Latvijā ražotas un importētas barības marķējumi. 75 % pārbaudīto marķējumu atbilda normatīvo aktu prasībām. 26 gadījumos PVD veicis attiecīgas darbības un informācijas apmaiņu RASFF un noteicis pasākumus saistībā ar konstatēto piesārņojumu dzīvnieku barībā, kas var radīt risku cilvēku vai dzīvnieku veselībai.

Dzīvnieku izcelsmes blakusprodukti

2024. gadā veiktas 260 pārbaudes dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu un atvasināto produktu, kas nav paredzēti cilvēku patēriņam, aprites uzņēmumos. 80 % uzņēmumu darbība novērtēta kā pilnībā atbilstoša normatīvo aktu prasībām.

Ja 2023. gadā neatbilstības konstatētas 100 pārbaudēs, tad pērn tās bija 80 pārbaudes.

Ārpuskārtas pārbaudes galvenokārt saistītas ar blakusproduktu sūtījumu kontroli atbilstoši TRACE sistēmas ziņojumiem, kravu sertifikāciju eksportam, kā arī atkārtotas pārbaudes neatbilstību novēršanas kontroles gadījumos. No jauna atzīti pieci uzņēmumi.

Mājas (istabas) dzīvnieku labturība

Mājas (istabas) dzīvnieku labturības, aizsardzības, pavairošanas un tirdzniecības prasību uzraudzība joprojām ir viena no PVD prioritātēm.

2024. gadā saņemtas 1 345 sūdzības par iespējamiem dzīvnieku labturības prasību pārkāpumiem. Veicot pārbaudes, sūdzībā minētie pārkāpumi patiešām apstiprinājušies 280 gadījumos, 518 gadījumos pārkāpumi nav konstatēti, savukārt atlikušajos gadījumos konstatēti kādi citi – sūdzībā neminēti pārkāpumi.

Par cietsirdīgu izturēšanos pret dzīvniekiem 2024. gadā Pārtikas un veterinārais dienests uzsācis 49 lietvedības. 25 gadījumos personas par pārkāpumiem ir sodītas un 10 gadījumos piemērots dzīvnieku turēšanas liegums.

Dzīvnieku patversmēs veiktas 48, dzīvnieku viesnīcās - četras pārbaudes. Reģistrēta viena jauna dzīvnieku patversme.

Veiktas 92 specializēto tirdzniecības vietu pārbaudes. Nav reģistrētas jaunas dzīvnieku specializētās tirdzniecības vietas.

Suņu bīstamības izvērtēšana

Saņemti un izskatīti 58 iesniegumi suņa bīstamības izvērtēšanai.

Katra suņa izvērtēšanai tiek izveidota komisija, kuras sastāvā ir divi kinologi un praktizējošs veterinārārsts.

Pieņemts 71 lēmums, no kuriem 35 lēmumi par 2023. gadā saņemtajiem iesniegumiem un 26 lēmumi par 2024. gadā saņemtajiem iesniegumiem. Pieņemti 26 lēmumi par suņa(u) atzišanu/ neatzišanu par bīstamiem.

Veterinārfarmaceutiskās darbības objekti

Veterinārfarmaceutiskās darbības objektos un veterinārmedicīniskās prakses iestādēs veiktas 425 pārbaudes. 81 % veterinārfarmaceutiskās darbības uzņēmumu, un 68 % veterinārmedicīniskās prakses iestāžu darbība novērtēta kā atbilstoša normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.

Veterināro zāļu aprītē iesaistīto uzraudzības objektu pārbaudēs prioritāte ir veterināro zāļu uzskaites prasību uzraudzība. Neatbilstības konstatētas 60 gadījumos 14% no pārbaudītajiem objektiem. Nepilnības tiek konstatētas regulāri, kas norāda uz nepieciešamību uzlabot esošo zāļu uzskaites kārtību.

Kanādas veselības inspekcija veica PVD labas ražošanas prakses (GMP) inspekcijas auditu, lai pārliecinātos, ka Latvijā veterināro zāļu GMP uzraudzību veic pēc tādiem pašiem principiem, kā citās ES valstīs. Inspekciju sistēma novērtēta atzinīgi.

Veterinārās zāles

Latvijas Veterināro zāļu reģistrā iekļautas 62 jaunas veterinārās zāles, 806 veterināro zāļu reģistrācijas dokumentācijā veiktas izmaiņas, izsniegtas astoņas veterināro zāļu paralēlās tirdzniecības atļaujas.

2024. gadā reģistrā bija 1 082 veterinārās zāles.

PVD turpina ieviest Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 11. decembra regulu Nr. 2019/6 par veterinārajām zālēm un uz tās pamata izdotās deleģētās un īstenošanas regulas, tostarp notiek Veterināro zāļu reģistra informācijas sistēmas pilnveidošana un Veterinārās e-veselības informācijas sistēmas (eVETIS) izstrāde.

VETERINĀRĀ, FITOSANITĀRĀ, PĀRTIKAS NEKAITĪGUMA UN NEPĀRTIKAS PREČU DROŠUMA UZRAUDZĪBA VALSTS ROBEŽAS KONTROLES PUNKTOS

Mērķis - veikt kravu kontroli uz valsts robežas, nodrošinot augstu pārtikas nekaitīguma un nepārtikas preču drošuma, kvalitātes, patērētāju, dzīvnieku, augu veselības aizsardzības līmeni, nepieļaujot patērētāju veselībai un dzīvībai, kā arī apkārtējai videi bīstamas produkcijas un dažādu slimību ierosinātāju iekļūšanu Latvijā un pārējās ES dalībvalstīs, kas ir būtisks priekšnoteikums, lai valsts varētu iesaistīties un konkurēt starptautiskajā tirgū.

Darbības virziens tiek finansēts šādas budžeta apakšprogrammas ietvaros: 20.01.00 "Pārtikas nekaitīguma un dzīvnieku veselības valsts uzraudzība un kontrole".

Lai nodrošinātu uzdevumu izpildi, Pārtikas un veterinārais dienests 2024. gadā sūtījumu oficiālo kontroli veica 11 valsts robežas kontroles punktos un muitas noliktavās.

Regulāri tiek veikta 100 % visu ievesto sūtījumu dokumentālā kontrole, un identitātes kontrole, fiziskā kontrole tiek balstīta uz riska analīzi.

Preču sūtījumu kontrole

2024. gadā Latvijas robežkontroles punktos uz Eiropas Savienības ārējās robežas pārbaudīti 73 599 sūtījumi, veicot 96 026 preču kontroles. Salīdzinot ar 2023. gadu, kontroļu skaits samazinājies par 19,9 %. Lielākais samazinājums bija augu izcelsmes dzīvnieku barības un barības piedevu kontroles jomā – par 3 981 kravām mazāk nekā 2023. gadā. Sūtījumu un līdz ar to kontroļu skaits samazinājies gan ES noteikto sankciju pret Krieviju tās izraisītā kara Ukrainā dēļ, gan dēļ izmaiņām starptautiskās tirdzniecības piegādes ceļos, kā arī daļēji saistībā ar Latvijā ieviesto pastiprināto kontroli, lai novērstu veselības riskus un aizdomas par Krievijas un Baltkrievijas sūtījumu atbilstību prasībām.

Pieņemtie lēmumi

 271 sūtījums (0,37 %) tika noraidīts, iznīcināšanas procedūra piemērota 56 sūtījumiem, uz eksportētājvalsti atgriezts 201 sūtījums, pieci sūtījumi nosūtīti uz pārstrādi vai arī izmantošanai citam nolūkam.

Laboratoriskā kontrole

No 1 030 sūtījumiem noņemti 1 556 paraugi, 38 no tiem (2,4 %) neatbilda prasībām.

- Desmit žāvētu aprikožu paraugos (deviņi no Afganistānas, viens no Uzbekistānas) konstatēti sulfīti;
- Astoņos paraugos (divi tējas paraugi no Ķīnas, divi garšvielu paraugi no Indijas, linsēklas un cukurbiešu izspaidas no Krievijas, apelsīni no Ēģiptes, zaļās paprikas sloksnes no Uzbekistānas) konstatētas pesticīdu atliekvielas, kuru līmenis pārsniedza maksimāli pieļaujamo;

VETERINĀRĀ, FITOSANITĀRĀ, PĀRTIKAS NEKAITĪGUMA UN NEPĀRTIKAS PREČU DROŠUMA UZRAUDZĪBA VALSTS ROBEŽAS KONTROLES PUNKTOS

- Astoņos sinepju sēkļu paraugos (četri no Krievijas, trīs no Kazahstānas, viens no Indijas) bija pārsniegts erukskābes maksimāli pieļaujamais līmenis;
- Septiņos produktos (seši dzīvnieku barības paraugi (četri no Ukrainas, divi no Baltkrievijas) un viens Turcijas izcelsmes lauru lapu paraugs) konstatēta Salmonella;
- Garšvielu un mērču paraugos (Krievija un Afganistāna) konstatēta aizliegta krāsviela SUDAN;
- Rozīņu paraugā (Uzbekistāna) ohratoksīna A daudzums pārsniedza maksimāli pieļaujamo līmeni,
- Uztura bagātinātāju paraugā (Ukraina) konstatētās minerālvielas bija mazākā daudzumā, nekā norādīts marķējumā;
- Griķu paraugā (Kazahstāna) pārsniegts glifosāta maksimāli pieļaujamais līmenis.

Par neatbilstošiem sūtījumiem (99 gadījumi) ziņots RASFF. 39 % no ziņojumiem saistīti ar neatbilstībām Krievijas izcelsmes produkcijā, 25 % - sūtījumos no Indijas.

Pastiprināta kontrole

2024. gadā tika noteikta pastiprināta kontrole ar paraugu ņemšanu laboratoriskajiem izmeklējumiem vismaz 10 % atsevišķām Krievijas un Baltkrievijas izcelsmes preču grupām. Pastiprināti pārbaudīti 5 369 sūtījumi (laboratoriski - 541, noņemot vairāk nekā 800 paraugus; trīs neatbilda prasībām).

Lolojumdzīvnieku pārvadājumu kontrole

Pārbaudīti 7 936 no Krievijas un Baltkrievijas vesti lolojumdzīvnieki (suņi, kaķi, seski) 4 452 sūtījumos.

7 882 lolojumdzīvnieku galamērķis bija Eiropas Savienība, 54 vesti tranzītā, noraidītu lolojumdzīvnieku nav bijis.

No 2024. gada 16. septembra šādu sūtījumu skaits samazinājās, jo stājās spēkā jauns EK normatīvais regulējums, kas paredz, ka lolojumdzīvniekiem no Krievijas un Baltkrievijas pirms ieviešanas ES ir jāveic trakumsērgas antivielu līmeņa noteikšanas tests.

Sadarbībā ar VID Muitas dienestu un Valsts robežsardzi autoceļu robežkontroles punktus veiktas Ukrainas bēgļu lolojumdzīvnieku kontroles, vienlaikus informējot par ES prasībām.

Latvijā caur Krievijas un Baltkrievijas autoceļu robežkontroles punktiem kopā ar Ukrainas bēgļiem ieeļojuši 34 suņi (galamērķis Latvija – trim) un 49 kaķi (galamērķis Latvija – trim).

Nodarbināto kapacitāte un kvalifikācija

Mērķis - profesionāla un efektīva PVD deleģēto funkciju izpilde.

Apmācīti 2 260 darbinieki par vismaz 97 dažādām tēmām. Paaugstināta personāla profesionālā kvalifikācija kas ir būtiski efektīvai dienestam deleģēto funkciju veikšanai.

Nodrošināta 93 darbinieku profesionālās kvalifikācijas celšana 19 dažādosursos. Paaugstināta personāla profesionālā kvalifikācija ES normatīvo aktu aktualitātēs, interpretācijā un ieviešanā.

Sagatavoti 24 rīkojumi par izmaiņu veikšanu amatu sarakstos. Izmaiņas nodrošina personāla vai amatu kapacitātes pārvirzīšanu uz citām struktūrvienībām, amatu pārklassificēšanu, amata pienākumu un noslodzes pārskatīšanu.

Izsludināts 41 konkurss uz vakantajām amatu vietām.

Racionāla resursu izmantošana un pilnveidošana

Mērķis - nodrošināt racionālu PVD funkciju izpildi un ekonomisku budžeta līdzekļu izmantošanu.

Materiālo un informācijas tehnoloģiju resursu, kā arī piešķirto finanšu resursu sadale starp darbības virzieniem un veicamajiem uzdevumiem notiek koordinēti, lai to izmantošana būtu iespējami racionālāka un efektīvāka. Lai klienti un darbinieki saņemtu augstas kvalitātes IKT atbalsta pakalpojumus, liela uzmanība tiek pievērsta digitālās transformācijas atbalstam. Turpinās pasākumi, lai pārietu uz elektroniskiem dokumentiem, maksimāli samazinot papīra dokumentu apriti.

VD tiek īstenoti pasākumi, lai autotransportu funkciju izpildei izmantotu optimāli un efektīvi, - katru gadu tiek izvērtēts nepieciešamo automašīnu skaits. PVD lietošanā nodotā valsts nekustamā īpašuma izmantošana un apsaimniekošana tiek veikta racionāli, pieejamo finanšu līdzekļu apjomā. PVD aktīvi piedalās resora organizētos centralizētos iepirkumos, kā arī veic profesionālo funkciju nodrošināšanai nepieciešamo iepirkumu īstenošanu.

Finanses un budžets

Veikta PVD piešķirto finanšu līdzekļu plānošana, izlietošanas vadība un izpildes kontrole atbilstoši PVD deleģētajām funkcijām un uzdevumiem.

Izstrādāts un iesniegts gadskārtējais budžets un papildu finansējuma pieprasījumi atbilstoši Likumam par budžetu un finanšu vadību. Detalizēta finanšu atskaite skatāma šī pārskata 5. - 6. lpp.

Nodrošināta grāmatvedības uzskaites atbilstoši normatīvajiem aktiem un Zemkopības ministrijas un padotības iestāžu vienotajai grāmatvedības uzskaites kārtībai.

Publiskie iepirkumi

Lai nodrošinātu kvalitatīvu un nepārtrauktu PVD funkciju nodrošināšanu, 2024. gadā veikti 14 publiskie iepirkumi.

Nodrošināta pārvaldīšanā esošo 28 nekustamo īpašumu uzturēšana un apsaimniekošana.

Lietpratīga PVD iekšējo un ārējo procesu pilnveidošana

Mērķis - vienota un droša saziņa ar PVD, paplašinot e-pakalpojumu klāstu.

Kvalitātes vadība un audits

Lai nodrošinātu mērķu un pamatzdevumu efektīvu izpildi un nodrošinātu visu darbību saskaņotu orientāciju uz normatīvo aktu izpildi un klientu vēlmju apmierināšanu, kā arī nodrošinātu nepārtrauktu, ilglaicīgu un stabilu attīstību, PVD ir ieviesta un tiek uzturēta kvalitātes vadības sistēma, balstoties uz LVS EN ISO/IEC 17020 „Atbilstības novērtēšana. Prasības dažāda veida institūcijām, kas veic inspekciju” un LVS EN ISO 9001 “Kvalitātes pārvaldības sistēmas. Prasības standarta prasībām”. Visi dienesta procesi ir dokumentēti, līdz ar to ir noteikti kritēriji precīzai un efektīvai procesu norisei un to uzraudzībai.

2024. gadā aprīlī PVD notika divi Latvijas Nacionālā akreditācijas biroja uzraudzības audiiti. No akreditācijas sfēras tika vērtēti piena pārstrādes uzņēmumi, piena savāktuves/ olu produktu ražošanas uzņēmumi un olu šķirošanas un iepakojšanas uzņēmumi un zvejas produktu apstrādes uzņēmumi, zvejas kuģi (vai izkraušanas vietas), saldētājkuģi vai apstrādes kuģi. Uzraudzības vizītē tika konstatētas divas neatbilstības un viens novērojums. Savukārt robežkontrolē vērtēta fitosanitārā jomu: augi, augu produkti un ar tiem saskarē nonākušie priekšmeti/ augu aizsardzības līdzekļi. Tika konstatēts viens novērojums.

Piecu gadu uzraudzības periodā, praktiskās darbības novērtēšanā, nav konstatēti novērojumi vai neatbilstības.

Korektīvas un preventīvās darbības

Lai nodrošinātu nepārtrauktu ieviestās kvalitātes vadības sistēmas uzturēšanu, izvērtēšanu un aktualizēšanu, kopumā 2024. gadā PVD ir aktualizētas 113 procedūras, apstiprinātas sešas jaunas un atcelta viena procedūra.

Saņemti astoņi ierosinājumi, no tiem aktualizētas četras procedūras un viens rīkojums, diviem ierosinājumiem pagarināts izpildes termiņš, par vienu ierosinājumam izpilde noteikta 2025. gadā. Izvērtējot kvalitātes sistēmu, veikta arī Kvalitātes politikas izvērtēšana, pieņemts lēmums – aktualizēt Kvalitātes politiku.

Sūdzību izskatīšana

2024. gadā reģistrētas 3539 sūdzības par iespējamiem pārkāpumiem vai neatbilstībām pārtikas vai veterinārās

uzraudzības jomā, no kurām 45,86 % tika atzītas par pamatotām.

Informācija par ierēdņu un darbinieku pieņemto lēmumu un faktiskās rīcību apstrīdēšanu, kā arī saņemto sūdzību skaits administratīvo pārkāpumu lietās

2024. gadā saņemtas 37 sūdzības administratīvā pārkāpuma lietās un trīs sūdzības, kas iesniegtas Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā, no kurām:

- 20 gadījumos pieņemtie lēmumi atstāti negrozīti;
- 2 gadījumos atcelts pieņemtais lēmums un pieņemts jauns lēmums;
- 4 gadījumos atcelts pieņemtais lēmums un lieta izbeigta;
- 6 gadījumos grozīts pieņemtais lēmums;
- 4 gadījumos iesniegtās sūdzības atstātas bez izskatīšanas;
- 1 gadījumā faktiskā rīcība atzīta par tiesisku.

Iekšējais audits

Saskaņā ar izstrādāto 2024. gada audita programmu, realizētas 12 audita programmas. Veikto auditu atklājumi un secinājumi sagatavoti divdesmit divos audita pārskatos. Konstatētajām neatbilstībām noteiktas korektīvās darbības, ieviešanas termiņi un atbildīgās personas.

Informācijas tehnoloģijas

Uzturētas un pilnveidotas vairāk nekā 30 informācijas sistēmas, datubāzes, reģistri un atbalsta sistēmas, un nodrošināta to nepārtraukta darbība.

Atbilstoši iepirkumiem un tehnikas izdales plāniem veikta datortehnikas un biroja tehnikas nomaiņa, ikdienas uzturēšana, tādējādi sekmējot PVD funkciju sekmīgu izpildi.

Turpinās darbs pie divu PVD darbam nozīmīgu informācijas sistēmu - VEZIRS (veterināro zāļu reģistrācijas informācijas sistēma) un E-VETIS (veterinārās e-veselības informācijas sistēma) izstrādes.

Dokumentu aprīte

Pilnveidota PVD dokumentu aprīte elektroniskajā vidē, nodrošinot to pilnvērtīgu aprīti un arhivēšanu.

Elektroniska dokumentu aprīte nodrošināta attiecībā uz grāmatvedības (Z pārskati) un robežkontroles (KP paziņojumi par sūtījuma operatoriem) dokumentiem.

Rezultātā ir samazināta papīra formāta dokumentu aprīte un nodrošināta vienota saziņa.

Mērķis - par pārtikas nekaitīgumu un kvalitāti informēta un izglītota sabiedrība, kas zina savas patērētāja tiesības un spēj tās īstenot, pateicoties savlaicīgi sniegtai un saprotamai informācijai; sabiedrība, kas izprot dzīvnieka lomu cilvēka dzīvē, ar cieņu un izpratni izturas pret dzīvnieku labturību un nodrošina dzīvniekiem pienācīgus apstākļus un veterināro aprūpi.

Lai sasniegtu savus publiskās komunikācijas mērķus, PVD izmanto dažādus sabiedrībai pieņemamus un pieejamus komunikācijas kanālus – iestādes tīmekļvietni, plašsaziņas līdzekļus, dažādus sociālos medijus, kā arī citus saziņas veidus.

Publikācijas medijos

Latvijas medijos bijušas 6 287 publikācijas. Līdzīgi kā gadu iepriekš, joprojām ir novērojams publicitātes kāpums. Tas vairs nav tik straujš kā 2023. gadā, kas bija skaidrojams ar dzīves atgriešanos normālā ritmā pēc Covid-19 pandēmijas, taču tas joprojām ir – pērn bijušas par 223 publikācijām vairāk nekā 2023. gadā. Visplašākā rezonanse plašsaziņas līdzekļos bijusi ziņai par preventīvu uztura bagātinātāja “Nateo D” izplatīšanas apturēšanu pēc tam, kad tika saņemta informācija no Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas par iespējami negatīvu ietekmi uz bērnu veselību.

Preses relīzes

2024. gadā sagatavotas teju 30 preses relīzes par dažādām PVD pārraudzībā esošo jomu aktualitātēm. Visaugstākā publicitāte bijusi preses relīzei par “Nateo D” izplatīšanas apturēšanu.

Tīmekļvietne

PVD tīmekļvietne ir pastāvīgs un galvenais informācijas avots par dienesta aktualitātēm. 2024. gadā tajā publicētas teju 100 aktualitātes un veikti vairāki desmiti informācijas atjauninājumu. Visbiežāk tīmekļvietnes lietotāji apmeklējuši uzņēmumu reģistrācijas un kontaktu sadaļas.

Visvairāk skatījumu bijis sekojošām PVD ziņām: 1) no 1. oktobra meža cūku asins paraugi jāved uz BIOR; 2) PVD apturējis uztura bagātinātāja Nateo D izplatīšanu; 3) no 1. jūlija stingrākas prasības mājas (istabas) dzīvnieku pārdošanas sludinājumiem.

Tīmekļvietne nodrošina atgriezenisko saiti ar lapas lietotājiem, nodrošinot iespēju uzdot jautājumu PVD ekspertam un saņemt uz to atbildi. 2024. gadā tīmekļvietnē uzdoti 124 jautājumi, kas ir par 31 jautājumu mazāk nekā gadu iepriekš. Uzdoto jautājumu skaits turpina samazināties, kas tiek saistīts ar virtuālā asistenta Zinta darbību. Tīmekļvietnes lietotāji atbildes var saņemt uzreiz, nekavējoties, izmantojot virtuālā asistenta palīdzību. Virtuālais asistents katru mēnesi atbild vidēji uz 150 līdz 200 lapas lietotāju jautājumiem, tādējādi atslogojot PVD ekspertu darbu. Visvairāk - 46 % saņemto jautājumu bija saistīti ar pārtikas uzraudzību, bet 36 % ar uzņēmuma reģistrāciju PVD.

Sociālie mediji

Sociālie mediji mūsdienu informācijas pasaulē ieņem aizvien lielāku lomu. Liela sabiedrības daļa informāciju galvenokārt iegūst no sociālajiem medijiem, tādēļ iestādes komunikācijai šajās platformās tiek pievērsta īpaša uzmanība.

PVD Facebook profila laika joslā publicēti 174 ieraksti (t.sk. arī pārpublicētie). Visvairāk skatījumu un vislielākā iesaiste bijusi ierakstam, kurā PVD atgādina par prasībām bērzu un kļavu sulu tecinātājiem un tirgotājiem (245,3 K skatījumu, 302 dalījušies, 682 patīk). Salīdzinoši mazāka popularitāte bijusi ierakstiem, kas skar PVD uzraudzības jomas (“Nateo D Forte” izplatīšanas apturēšana (47 K skatījumu, 528 dalījušies); par labturības prasību pārkāpumiem un Saulkrastos izņemtajiem dzīvniekiem (13,8 K, 106 patīk); par biodrošības prasību ievērošanu dodoties līgot (9,6 K, 45 dalījušies); par svaigu augļu un dārzeņu pārbaudēm (7,7 K)). Visvairāk skatītākie video materiāli PVD Facebook profilā: “Redzi beigtu mežā cūku, ziņo WhatsApp” (158,7 K skatījumu); “Atgādinājums par sludinājumiem par dzīvnieku pārdošanu vai atsavināšanu pēc 1. jūlija” (83,8 K); “ĀCM ir aktīvāks nekā jebkad” (10,1 K). Facebook Messenger saņemtas 68 vēstules ar sūdzībām par iespējamiem pārkāpumiem. Lielākais sūdzību skaits – 34 ir par iespējamiem pārkāpumiem dzīvnieku turēšanā, pavairošanā un atdošanā citiem īpašniekiem ar sludinājumu ierakstu palīdzību. Nākamais lielākais sūdzību skaits - 17 saņemts par iespējamiem pārkāpumiem pārtikas aprītē, sludinājumiem Facebook grupās par pārtikas tirdzniecību, t.sk. norādot, ka tirdzniecību veic neregistrēts uzņēmējs.

Mikroblogošanas vietnes X PVD kontā veikts 151 ieraksts. Lielāko iesaisti guvis ieraksts par “Nateo D” izplatīšanas apturēšanu (16 K, 21 dalīšanās) un par Nateo produktu drošumu (2,3K). Salīdzinoši mazāk, taču populāri bijuši ieraksti ar PVD aicinājumu ievērot higiēnu un produktus pirms lietošanas rūpīgi apstrādāt (6,9 K), par to, ka PVD neļauj ievest ES piesārņotus produktus no Krievijas (4 K), kā arī par konstatēto kakao pulverī “Belbake” veikalu tīklā Lidl (3,2 K).

Informācijas kampaņas

2024. gadā PVD piedalījās BIOR un EFSA organizētajā kampaņā “Safe2Eat”, kuras mērķis ir informēt un izglītēt sabiedrību par pārtikas drošuma jautājumiem; nodrošināta dalība pasākumos un komunikācija sociālajos medijos.

Līdz ar jaunu prasību, ka turpmāk tiešsaistes pārtikas piegādes kurjeriem nepieciešams reģistrēties PVD, nodrošināta plaša informācija plašsaziņas līdzekļos un sociālajos medijos, tostarp sagatavojot un izvietojot informatīvos video.

ņemot vērā to, ka 2024. gadā apritēja 10 gadi kopš Latvijā konstatēts pirmais Āfrikas cūku mēra gadījums, sabiedrība tika informēta par Āfrikas cūku mēra izplatību, prognozēm, biodrošības nozīmi mājas cūku aizsardzībā, kā arī medību nozīmi slimības izskaušanā meža cūku populācijā.

Informatīvie materiāli

Lai nodrošinātu informāciju par dažādām PVD uzraudzībā esošām jomām, sagatavoti informatīvie materiāli, tostarp **infografika** “Iepērcies, uzglabā, gatavo droši!”, **video** “Iepērcies, uzglabā, gatavo droši!” (trīs veidi, atbilstoši svētku laikam – Lieldienas, Līgo svētki, Ziemassvētki); “Plāno iegādāties dzīvnieku, ievērtē savas iespējas”; ”Vai zini, kā Āfrikas cūku mēris visbiežāk nonāk kūtī?”; “Redzi beigtu meža cūku – ziņo PVD!”; Par starptautisko projektu “One health for surveillance”; Par mācībām lauksaimniekiem un veterinārārstiem; “Aktuāli medniekiem! Par izmaiņām no 1. oktobra paraugu nodošanā”; “ĀCM ir aktīvāks kā jebkad! Ieteikumi, dodoties līgot”, kā arī sagatavoti **drukāti informatīvie materiāli** “Āfrikas cūku mērim – nē!”, “Rietumnīlas drudzis” un aktualizēti informatīvie baneri.

Sabiedrības viedoklis

PVD ir būtisks dažādu sabiedrības grupu - pārtikas aprītē iesaistīto uzņēmumu, lauksaimnieku, patērētāju viedoklis par dažādām PVD darbībām, tādēļ, lai pilnveidotu pakalpojumu kvalitāti, PVD regulāri seko līdzi sabiedriskajai domai Latvijas plašsaziņas līdzekļos un sociālajos medijos, kā arī pieejamo resursu ietvaros, veic dažādu mērķauditoriju aptaujas.

2024. gadā veikta: 1) klientu apmierinātības un PVD sniegto pakalpojumu kvalitātes novērtējuma aptauja, izmantojot dienesta profilu sociālajā medijā Facebook un dienesta tīmekļvietni; 2) Pēc prakses “Pārtikas aprītes uzraudzība” RSU prakses studentu aptauja “Kā Tu vērtē praksi PVD?” un “Ar skatu no malas – ieteikumi vai vēlējumi Jūsu prakses vadītājiem un Pārtikas un veterinārajam dienesta kolektīvam”.

Visi PVD informatīvie materiāli atrodami PVD tīmekļvietnē www.pvd.gov.lv

Seko mums:

[@pvd_gov_lv](https://twitter.com/pvd_gov_lv)

[@PVDienests](https://www.facebook.com/PVDienests)

[@PVDfilmas](https://www.youtube.com/@PVDfilmas)

Mērķis - komunikācijas un sadarbības īstenošana, nodrošinot efektīvu ES tiesību aktu ieviešanu, kā arī pieredzes nodošana ES likumdošanas transponēšanai un īstenošanai trešajās valstīs.

Pārstāvniecība darba grupās

Pārstāvēt nacionālās intereses pārtikas un nepārtikas jomā, 2024. gadā PVD ir piedalījies:

- Eiropas Savienības Padomes galveno veterinārārstu darba grupā;
- Pasaules dzīvnieku veselības organizācijas (WOAH) pasākumos:
 - 91. ģenerālās asamblejas ikgadējā sesijā (valsts galvenā veterinārārsta delegāta statusā un WOAH Eiropas reģionālās komisijas prezidenta statusā);
 - Eiropas reģionālās komisijas darbā;
 - Eiropas reģionālās komisijas konferencē Uzbekistānā un darba grupas sanāksmē Tbilisi Gruzijā;
 - Nacionālo kontaktpunktu apmācību seminārā par dzīvnieku labturību Eiropā.

Latvija ir uzņēmusies organizēt Eiropas reģionālās komisijas konferenci Latvijā 2026. gadā un uzsākusi gatavošanos. Ar darbu komisijā nodrošināta vienota Eiropas reģionālās komisijas pozīcija WOAH par organizācijas attīstību, starptautisko standartu izstrādi, dzīvnieku infekcijas slimību koordinētu apkarošanu, dzīvnieku labturības jomas standartu paplašināšanu, digitalizāciju u.c.

- Eiropas Komisijas darba grupās:
 - jautājumos, kas saistīti ar izmēģinājumu dzīvniekiem;
 - tirdzniecības kontroles un ekspertu sistēmas (TRACES) Jaunās Tehnoloģijas darba grupā;
 - ekspertu darba grupā par ūdens saturu putnu gaļā;
 - par pastiprinātām kontrolēm un īpašiem piesardzības pasākumiem ne-dzīvnieku izcelsmes produktu importam no trešajām valstīm;
 - par lauksaimniecisko piesārņojumu;
 - par veterinārās importa kontroles tiesību aktiem;
 - par oficiālo importa kontroli;
 - bioloģiskās ražošanas ekspertu darba grupā;
 - Food Fraud Related Matter darba grupā;
 - jaunās pārtikas darba grupas sanāksmēs.
- ES Padomes Veterināro ekspertu (Potsdamas grupa) un Tirdzniecības darba grupās;
- DG AGRI darba grupās par TKO pasākumiem, ieskaitot liemeņu klasificēšanu un mājputnu gaļas standartu;
- Eiropas Pārtikas drošības aģentūras (HoA):
 - vadītāju sanāksmēs par uztura bagātinātājiem;

- darba grupā par privātajām kvalitātes shēmām oficiālajās kontrolēs;
- dzīvnieku veselības, TSE, zoonožu darba grupu sanāksmēs:
 - zoonožu monitoringa datu zinātniskā tīkla darba grupas (Scientific Network for Zoonoses Monitoring Data);
 - antimikrobiālās rezistences datu ziņošanas apakšgrupas (Antimicrobial Resistance data reporting,
 - Scientific Network for Zoonoses Monitoring Data) apakšgrupas;
 - pilna genoma sekvencēšanas (WGS, Scientific Network for Zoonoses Monitoring Data) apakšgrupas;
 - ikgadējajās BSE/TSE darba grupas.

Veterināro zāļu jomas darba grupās:

- Eiropas Zāļu aģentūru vadītāju (HMA) sanāksmēs;
- Veterināro zāļu stratēģiskajā grupā (VSFG);
- Veterināro zāļu komitejā-CVMP;
- Veterināro zāļu koordinācijas grupā-CMDv;
- CVMP farmakovigilances apakšgrupā;
- GMP un GDP inspektoru darba grupā;
- Zāļu un veterināro zāļu kvalitātes darba grupā (kā novērotāji);
- CVMP imunoloģisko zāļu darba grupā.

Ņemot vērā intensīvo darbu pie veterināro zāļu regulas 2019/6 ieviešanas, VZD eksperti katru nedēļu nodrošina PVD pārstāvniecību darba grupās, kas saistītas ar ES veterināro zāļu reģistru (UPD), antibiotiku datu vākšanas platformu ASU, pāreju uz jaunu veterināro zāļu informācijas formu QRD 9 un citām ar regulas 2019/6 saistītajām aktivitātēm. PVD pārstāvniecība profesionālajās darba grupās un tīklojumos nodrošina HMA/EMA stratēģiskā mērķa par aģentūru ilgtspējību un darbības izcilību izpildi.

Starptautiskie projekti

- Uzvarēts Ārlietu ministrijas attīstības sadarbības granta projekta konkursā un realizēts projekts Uzbekistānā “Oficiālās kontroles sistēmas stiprināšana un akvakultūru audzētavu un zvejas produktu apstrādes uzņēmumu atbilstības pilnveidošana Uzbekistānas Republikā saskaņā ar Eiropas Savienības standartiem”.
- Noslēgts līgums ar Apvienoto nāciju Pārtikas un lauksaimniecības organizāciju tās projekta Gruzijā GCP/GEO/021/MUL “Pārtikas nekaitīguma un lopkopības nozares konkurētspējas uzlabošana, uzlabojot valsts dzīvnieku identifikācijas, reģistrācijas un izsekojamības sistēmu (NAITS-II) “ ietvaros par Gruzijas piena pārstrādes uzņēmumu pārstāvju mācību vizīti Latvijā. Tika noorganizētas mācības “Par iesaistīto pušu lomu un atbildību piena un piena produktu aprites ķēdē”.
- Dalība projekta “Robežu pārvaldības programma Centrālāzijā un Afganistānā – BOMCA” administrēšanā.

Ar šiem projektiem saņēmējvalstis tiek iepazīstinātas ar ES oficiālo kontroļu sistēmu, tādējādi dodot iespēju pārņemt labo pieredzi un piemērot to savā valstī kas, savukārt, ir būtiski šo valstu eksporta iespēju palielināšanā. Izpratne par Latvijas oficiālo kontroļu sistēmu un nostiprinātās savstarpējās attiecības veicina Latvijas eksportu. Atzītā ekspertu kompetence starptautiski pierāda iestādes kompetenci un rada jaunas iespējas sadarbībai.

- Dalība Eiropas Komisijas grantu projektu “SMP-FOOD-2022-AMRtool” un “OH4surveillance” administrēšanā. “OH4surveillance” projekts atbalsta iesaistīto ES valstu kapacitātes stiprināšanu un koordinētu zoonotisko patogēnu uzraudzības sistēmas izveidi vienotas veselības (One Health) pieejas ietvaros. Projekts arī finansē izmeklējumus un aktivitātes valstu izvēlētu zoonožu patogēnu izplatības izpētei un uzraudzībai ārpus infekcijas slimību obligātajām uzraudzības programmām. “SMP-FOOD-2022-AMRtool” projekta ietvaros PVD realizē datu savākšanas un ziņošanas sistēmas ieviešanu par antimikrobiālo līdzekļu lietošanu.

EK grantu projektu finansējums ir ieguldījums PVD kapacitātes pilnveidošanā, resursos un aktivitātēs, kas saistītas ar zoonožu uzraudzības sistēmas pilnveidošanu papildus obligātajām infekcijas slimību uzraudzības programmām, ES likumdošanas prasību izpildi par antimikrobiālo līdzekļu lietošanas datu ziņošanu, kā arī informācijas iegūšanu, kas izmantojama veterināro zāļu aprites uzraudzībā, zāļu atlieku monitoringa plāna izstrādē un antimikrobiālās rezistences pasākumu plānošanā.

Starptautiskie auditi

Organizēts un īstenots DG (SANTE) 2024 - 8007 piena un piena produktu uzraudzības sistēmas audits, iegūstot piena un piena produktu oficiālās kontroles novērtējumu.

Starptautiskās vizītes

- Noslēgta vienošanās ar Apvienoto Nāciju Starptautisko tirdzniecības centru (ITC) par Uzbekistānas amatpersonu apmācībām PVD par sanitārajiem un fitosanitārajiem (SFS) pasākumiem un kontrolēm. Sadarbībā ar zinātnisko institūtu “BIOR” apmācītas Uzbekistānas amatpersonas, tādējādi dodot artavu Uzbekistānas ceļā uz iestāšanos Pasaules tirdzniecības organizācijā (PTO). Gan šīs mācības gan projekts Uzbekistānā ir nozīmīgi stiprinājis PVD saites ar Uzbekistānas Republikas Veterinārijas un lopkopības attīstības komiteju, kas, savukārt, ir ļoti būtiski Latvijas eksporta interešu virzīšanā.
- Noorganizēta sadarbībā ar “BIOR” realizēta Ukrainas Valsts pārtikas drošības un patērētāju aizsardzības dienesta (SSUFSCP) pārstāvju mācību vizīte BIOR par trakumsērgas kontroli un diagnosticēšanu, tādējādi sniedzot atbalstu Ukrainai tās centienos efektīvāk veikt slimības kontroli valstī.
- Noorganizēta Ukrainas Valsts pārtikas drošības un patērētāju aizsardzības dienesta (SSUFSCP) pārstāvju pieredzes apmaiņas vizīte par informācijas tehnoloģiju pielietošanu oficiālajā uzraudzībā.
- Noorganizēta Kazahstānas Republikas Lauksaimniecības ministrijas pārstāvju pieredzes apmaiņas vizīte ar mērķi veicināt un attīstīt sadarbību nākotnē.

- Organizētas ģenerāldirektora vizītes ārvalstīs un tikšanās ar ārvalstu pārstāvjiem Latvijā.
- Dalība starptautisku mācību organizēšanā Latvijā par radioaktīvā piesārņojuma izvērtēšanu. Mācību mērķis ir rīcības plānošana un organizēšana radioaktīvā piesārņojuma gadījumā.
- Koordinēta Eiropas Komisijas finansētu praktisko apmācību organizēšana Latvijā par jauniem antimikrobiālās rezistences (AMR) apkarošanas veidiem. Šīs bezmaksas mācības deva iespēju lauksaimniekiem, veterinārārstiem, PVD inspektoriem un citiem ieinteresētajiem saņemt jaunāko informāciju un apmainīties ar pieredzi un viedokļiem, tādējādi veicinot AMR apkarošanas ieviešanu praksē.

Valsts daudzgadu kontroles plāns un atskaite

Eiropas Komisijas Veselības un pārtikas drošības ģenerāldirektorātam noteiktajā termiņā iesniegta Valsts daudzgadu kontroles plāna atskaite. Apkopotie dati un to analīze tiek izmantoti riska novērtēšanai inspekciju plānu un darbības gada plānu sastādīšanai. Kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas 2017/625 111. pantā, Valsts daudzgadu kontroles plāna atjaunināšana 2024. gadā nebija nepieciešama.

Pārtikas un veterinārais dienests 2025. gadam ir izvirzījis vairākas prioritātes:

- Pārtikas uzņēmumu, kuri sniedz ēdināšanas pakalpojumus jutīgajām patērētāju grupām, kontrole, tostarp uztura normu un zaļā publiskā iepirkuma kontrole izglītības, sociālās aprūpes un ārstniecības iestādēs.
- Riska analīzē balstīta pārtikas uzņēmumu pārbaūžu biežuma noteikšanas algoritma pilnveide.
- Pastiprināta uzmanība Latvijas medus tirgum, lai novērstu iespējami viltota medus nonākšanu tirdzniecības vietās.
- Tiešsaistes pārtikas piegādes kurjeru reģistrācija.
- Izcelsmes valsts norādes pārtikas produktu cenu zīmēs kontrole.
- Uztura bagātinātāju aprites pastiprināta kontrole.
- Riska novērtējumā balstītas veterinārās uzraudzības objektu inspekcijas; dokumentālas pārbaudes tur, kur var iztikt bez fiziskām pārbaudēm.
- Dzīvnieku infekcijas slimību un zoonožu profilakse, uzraudzība un kontrole.
- Mājas cūku novietņu biodrošības uzraudzība un turētāju konsultēšana, lai novērstu Āfrikas cūku mēra uzliesmojumus.
- Lauksaimniecības dzīvnieku labturības uzraudzība, īpašu uzmanību veltot tālo pārvadājumu atbilstošu apstākļu nodrošināšanai dzīvniekiem.
- Mājas (istabas) dzīvnieku labturības un atsavināšanas prasību pastiprināta uzraudzība.
- Antimikrobiālo līdzekļu lietošanas ziņošanas sistēmas izstrāde.
- Veterināro zāļu labas izplatīšanas prakses pārbaūžu uzsākšana.
- Pastiprināta trešo valstu pārtikas sūtījumu robežkontrole.
- Jauni starptautiskie tirgi Latvijas pārtikas ražotājiem.